

[Hartel.]

Vi kan tiltræde Forslaget om Opretelse af den saakaldte Grundskolelærerindeinstitution til Afløsning af tidligere Tidens Forskolelærerinder. Vi forstaar det saaledes, at Uddannelsen for disse udvides fra som hidtil at være 1½ til at være 2 Aar, og deres Ret til at undervise i Skolen understøttes til det 11te Aar, medens den tidligere var begrænset til det 10de Aar. Det kan naturligvis medføre en Række Ulemper for de Uddannelsesanstalter, hvorfra de paagældende udgaar, men vi haaber, at disse Ulemper kan afhjælpes gennem en elskværdig og forstaaende Forhandling mellem de paagældende Institutter og Statsmagtens Repræsentanter. Vi har det Indtryk, at Befolkningen har været glad for Forskolelærerindeinstitutionen, og vi tror, at denne Velvilje kan ventes overført paa Grundskolelærerindeinstitutionen, saaledes som denne tænkes ført ud i Livet efter nærværende Lovforslag.

I § 40, 2det Stykke, gives der candidati magisterii en fortrinsvis Adgang til at undervise i Mellemskolen ved de kommunale Gymnasier. Nu vilde jeg være en mærkelig cand. mag., om jeg ikke fandt, at netop denne Eksamen burde give Adgang til ogsaa at undervise i Folkeskolen paa visse nærmere fastsatte Vilkaar, som man kunde forhandle sig til Rette om. En saadan videre Uddannelse skulde ikke kunne hindre, at en Mand fik Embede inden for Folkeskolen; navnlig naar denne vil udvide Undervisningen til at omfatte Historie, fremmede Sprog, Naturlære og Matematik, mener jeg, en saadan Specialundervisning vilde være i høj Grad gavnlig for den paagældende Undervisning. Det er muligt, at en saadan Tanke vilde blive bekæmpet fra Danmarks Lærerforenings Side; jeg ved ikke, om der har været Optræk til det; Forslaget har været fremme ved forskellige Lejligheder, men jeg vil sige, at i saa Tilfælde maa det være Statsmagtens Opgave at tage Parti først og fremmest for det, som tjener Skolen, og ikke lade sig lede af mulige fagforeningsmæssige Hensyn.

I § 28 omtales Ansættelsesvilkaarene, og der er Tale om at ansætte en Lærer ved Skolen eller Kommunen eller ved et Skoleforbund. Jeg vil anbefale, at man Landet rundt gaar over til at ansætte Lærerne ved Kommunerne eller, hvor Institutionen Skoleforbund er indført, da ved et saadant og ikke ved en enkelt Skole, idet det giver et langt videre Omraade af anvende den paagældende Lærer paa.

Det er væsentligt ogsaa af Hensyn til

Skoleforbundet, som er en absolut Gevinst her ved det foreliggende Lovforslag, at Afstandsbestemmelserne er blevet forhøjet fra, saa vidt jeg kan se, 2 til 3½ km for Børn fra 11 Aars Alderen og opefter. Men man kunde tænke sig, for at muliggøre Benyttelsen af en god Skole i Nabolaget, at gaa videre, saa at den nævnte Afstand blev yderligere forhøjet.

Om den specielt vestjyske Ordning skal jeg vel vare mig for at udtale mig, men det ærede Medlem af mit Parti Hr. Elbæk-Jessen vil senere fremsætte Udtalelser om dette Spørgsmaal.

Jeg skal sluttelig resumere de Anskuelser, som har gjort sig gældende inden for vort Parti med Hensyn til dette Lovforslag; vi er glade for den Forøgelse af Timetallet og Undervisningen i Landsbykskolen, som Lovforslaget aabner Mulighed for. Vi er tilfredse med Oprettelsen af Grundskolelærerindeinstitutionen, og vi mener ogsaa, at Mellemskolens Indretning med det praktiske Liv for Øje kan, naar dette System har fæstnet sig, blive af Betydning, og vi mener afgjort, at Oprettelsen af Skoleforbund er en heldig Foranstaltning.

Til Slut skal jeg sige, at det kan jo ikke skjules, at det vil koste mange Penge at gennemføre denne Nyordning, det er jeg ganske enig med det ærede Medlem Hr. Arnth Jensen i, og saaledes som den økonomiske Stilling er i en Række af Landets Kommuner, har jo økonomiske Betænkeligheder afgørende Vægt; de kan ogsaa faa afgørende Betydning for vor endelige Stilling til hele dette Spørgsmaal. Men vi vil meget henstille — og ønsker en Udtalelse fra Regeringen —, om den Ændring, som her tænkes gennemført, ikke kunde blive bekostet af Staten alene, eller dog at Staten bar langt den væsentligste Del af de Udgifter, som Nyordningen vil medføre. Der, hvor Skatteevnen er, maa Midlerne nu engang tages.

Vi erkender, at Spørgsmaalet har den største Betydning for hele Folkets Fremtid, og vi nærer det Haab, at de Bemærkninger, som jeg her har fremsat, ogsaa maa tjene til at faa det bedst mulige Resultat ud af Lovforslaget, som jeg paa mit Partis Vegne skal anbefale til velvillig Behandling i det Udvalg, der bliver nedsat.

Gregersen: Jeg havde ikke tænkt ved den fornyede Behandling af Skolelovsforslaget at komme ind paa det sidste Spørgsmaal, som det ærede Medlem Hr. Hartel rejste, om Forskolelærerindeinstitutionen; men at han nævner det, giver mig Anled-